

Příloha k protokolu o SZZ č.

Vysoká škola:
Jihočeská univerzita v Č. Budějovicích

Autor:
Bc. et BcA. Monika Benáková, DiS.

Katedra: Ústav bohemistiky FF JU

Aprobace: AJL-ČJL/uSŠ

Datum odevzdání posudku: 13.5.2023

Oponent diplomové práce:
doc. PaedDr. Bohumila Junková, CSc.

POSUDEK DIPLOMOVÉ PRÁCE

Výuka vztažných zájmen na základní a střední škole

Diplomová práce je tematicky zaměřena na metodiku vyučování zájmena „*jenž*“ v rámci předmětu český jazyk na 2. stupni základních škol a na vybraných školách středních.

V teoretické části autorka vychází ze současných dostupných mluvnic a článků v časopisech, podává nejen výklad současného stavu skloňování zájmen, ale přihlíží i k vývojovým tendencím ve starších vývojových obdobích češtiny. Vzhledem k problematice zájmen jako slovního druhu je přínosná i další kapitola odkazující na názory didaktiků českého jazyka, kteří upozorňují na užívání chybných tvarů zájmena *jenž* v praxi.

Diplomantka pro dosažení cíle – zvládnutí skloňování zájmena *jenž* žáky několika typů škol – zvolila metodu, v níž se *jenž* skloňuje analogicky podle vzoru *náš* (viz podrobný přehled s. 39–40). Dobře pochopila vzájemné souvislosti mezi oběma zájmeny. Ve staroslověnštině mělo současné zájmeno *jenž* podobu *jb*, (*ja*, *je*) v nominativu pouze s funkcí relativa. Podle relativa *jb* se skloňovalo (mimo jiné) zájmeno *našь* (dále třeba i *vašь*, *čьjbь*, *sicь aj.*). Podoba *jb* představuje ve staroslověnštině starobylý nostratický základ.

Vzhledem k běžnému užívání současných tvarů zájmen *náš*, *váš*, které nečiní ve školní praxi problémy, s tvary zájmena *jenž* se žáci setkávají převážně pouze v textech primárně psaných, sami je v běžné komunikaci spontánně neužívají, přednost dávají zájmenu *který*, popř. *co*. Lze proto výběr zvolené metody považovat za velmi vhodný.

Praktická výuka probíhala na několika školách (ZŠ Strýčice, Biskupské gymnázium Brno, Střední škola spojů a informatiky v Táboře, Konzervatoř České Budějovice) s podrobnou přípravou vyučovacích hodin, které diplomantka sama v několika třídách

odučila. Přestože přípravy na hodiny jsou promyšlené do detailů, ne vždy bylo dosaženo cíle, jak sama uvádí. Důvodem neuspokojivých výsledků však není zvolená metoda, ale podle mého názoru spíše situace v jednotlivých třídách, např. věk žáků, možná i zařazení vyučované hodiny do rozvrhu, u středních škol i profesní zaměření (technické, umělecké).

Součástí práce je dotazník pro učitele, kteří na různých typech škol vyučují, a mají proto s výukou českého jazyka zkušenosti. Výsledky dotazníkového průzkumu doplněné o grafy jsou součástí diplomové práce. Z odpovědí učitelů je zřejmé, že na mnohých školách se výuce zájmen nevěnuje dostatečná pozornost, překvapivě někteří učitelé znalost správných tvarů považují dokonce za zbytečnou.

I přes současnou neuspokojivou situaci ve výuce (nejen) českého jazyka a ne vždy pozitivní přístup vyučujících k jeho osvojování, velmi oceňuji snahu diplomantky motivovat jak žáky, tak i učitele k zlepšení. Práce je přehledná, je dokladem zájmu autorky o český jazyk a jeho metodiku. Připomínám i pracnost a časovou náročnost zvoleného tématu.

Návrh na klasifikaci diplomové práce: **výborně**

.....
podpis oponenta diplomové práce

V Českých Budějovicích, dne 13.5.2023

Stupeň klasifikace:	☒ výborně	☐ velmi dobře	☐ dobře	☐ Nevyhověl
---------------------	---	--------------------------------------	--------------------------------	------------------------------------

*) Nehodící se škrtněte